

Tenker nytt rundt psykologers identitet

Både profesjonsutdannede og masterutdannede bør kunne bruke psykologtittelen. Det mener professor Fanny Duckert, som er leder av Psykologisk institutt ved Universitetet i Oslo. Hun foreslår at begge utdanningene gis mulighet for medlemskap i Norsk Psykologforening.

TEKST:

Svein Arthur Kallevik

TEKST

Arne Olav L. Hageberg

FOTO:

Arne Olav L. Hageberg

PUBLISERT 1. mars 2006

I Forskningsveien 3 i Oslo utdannes det nå både mastere i psykologi og cand.psychol. Studentene deler en del av kursene og lærekreftene, men når de er ferdig utdannet, vil kun profesjonsutdannede få lov til å kalle seg psykolog. Det mener Duckert er uheldig.

– Profesjonsstudiet er regulert av helselovgivningen og i hovedsak rettet inn mot stillinger i psykisk helsevern. Utdannelsen fører til autorisasjon som psykolog, det vil si at man har lov til å ta syke i kur. Det er derfor vi har et profesjonsstudium, sier Fanny Duckert.

Norge har hatt en enestående utvikling av profesjonsstudiet, som er anerkjent og unikt i internasjonal sammenheng. Ifølge Duckert vil psykologer i fremtiden antagelig både få sykmeldingsrett og mulighet for å foreskrive medisiner. De vil også i økende grad gå inn i ledende stillinger i helsevesenet.

– Vi må fortsatt sikre en bredspektret klinisk utdanning og utdanne generelt kompetente klinikere, sier hun.

Klinisk orientert studium

Duckert hevder at psykologifaget er kommet i en ny situasjon. Kvalitetsreformen ved universitetene har ført oss nærmere andre lands utdanningsstandarder, samtidig som et mer komplekst samfunn og internasjonalisering både har gitt psykologene nye og stadig mer varierte oppgaver og hevet krav til klinisk kompetanse. Det er et faktum at profesjonsutdanningen de senere årene er blitt stadig mer klinisk orientert, med mindre fokus på allmennpsykologi.

– Vi ser allerede nå en utvikling der profesjonsstudiet utdanner kliniske psykologer til psykisk helsevern, mens masterprogrammene leverer psykologisk kompetanse på andre samfunnsarenaer, sier instituttleder.

– Med unntak av hovedfag ved NTNU, har profesjonsstudiet vært den eneste universitetsutdannelsen i psykologi i Norge. Før eller senere måtte det komme et alternativ på høyt akademisk nivå.

Et tillegg, ikke en erstatning

Hun er opptatt av at masterstudiene må være et tillegg til profesjonsstudiene, og ikke en erstatning. Det at stadig flere blir masterutdannet, er i tråd med samfunnets behov. At psykologer har hatt monopol på fagområder der de ikke har spesielt høye kvalifikasjoner, som for eksempel organisasjonspsykologi, har også vært en del av dilemmaet.

– Masterprogrammene vil i stor grad dekke allmennpsykologien og deler av den akademiske, generelle psykologien, samt felter som arbeids- og organisasjonspsykologi som profesjonsstudiet i dag ivaretar dårlig, sier hun.

– *Ser du for deg en fremtidig master i klinisk psykologi?*

– Jeg tror at dette verken er ønskelig eller nødvendig. Myndighetene har på ingen måte gitt uttrykk for noe ønske om å lage billige psykologer. De vet også forskjell på de ulike

utdanningsalternativene, så fremveksten av en alternativ psykologisk kompetanse via masterprogrammene vil ikke skape problemer i forhold til det offentlige helsevesenet, understreker Duckert.

– Dette er litt av grunnen til at vi ved Universitetet i Oslo har ønsket å tydeliggjøre og utdype profesjonsstudiet gjennom opptak rett fra videregående skole og med et integrert klinisk løp i seks år sammenhengende. På denne måten får vi en klarere profil og styrking av profesjonsutdannelsen i forhold til de nye kravene fra samfunnet.

Hun mener dessuten at det er en myte at masterkandidatene er frustrerte studenter som egentlig ønsker å bli klinikere når de er ferdige.

– Karaktermessig er det like vanskelig å komme inn på begge studiene. En undersøkelse vi har gjort på to kull viser at masterstudentenes interesse domineres av sosialpsykologi, arbeids- og organisasjonspsykologi og samfunnspsykologi, sier instituttlederen.

Oversikt over studium som gjev psykologisk kompetanse

	UIO		UIB		NTNU		UIT		BI
Opptak per år	2	1	2	1	2	1	1	1	1
Antall stud. per kull	44	30	36	20	24	60	24	10	35
Andel kvinner	73 %	76 %	68 %	Studiet startar opp	75 %	75 %	66 %	50 %**	Ca 75 %
Andel men	27 %	24 %	32 %	hausten 2006.	25 %	25 %	33 %	50 %	Ca 25 %

Bruk av psykologtittelen

– Det er klart at det er sterke emosjoner som kommer frem når man diskuterer hvem som skal få bruke psykologtittelen, men masterstudentene aksepterer at profesjonsutdannede får spesielle rettigheter i henhold til autorisasjonen. Ingen ønsker å rokke ved dette. Utfordringen er at vi får masterstudenter med store kunnskaper i psykologi som har sin identitet i det å utøve faget. Da er det rart at de ikke får ha ordet psykolog som en del av sin tittel. Problemet med dagens masterbetegnelser er at de er intetsigende og diffuse og dekker over store nivåforskjeller i utdanningsinnhold, sier Duckert.

– Det må opprettes en registreringsordning – i tillegg til autorisasjonsordningen – som en kvalitetssikring av kandidater med master i psykologi. Denne bør forvaltes av Psykologforeningen og tildele titler som for eksempel organisasjonspsykolog. Slik vil vi sikre et høyt nivå på alle som har «psykolog» som en del av sin tittel.

– Men hvis vi får bindestrektitler og autorisert psykolog-tittel, da blir vel psykologtittelen rimelig diffus og vanskelig for folk å forstå innholdet av?

– Nei, det tror jeg ikke. De som trenger å vite forskjell, som offentlige myndigheter, blander ikke. Problemet er det vanlige publikum, men disse strever allerede nå med å holde ulike titler fra hverandre. Mange vet for eksempel ikke forskjell på en psykiater og en psykolog eller en psykolog og en uautorisert psykoterapeut. Vårt viktigste fortrinn er synlig kvalitet. Mastere og profesjonsutdannede psykologer vil begge ha en slik standard – men på ulike områder.

Medlemskap i Psykologforeningen

Instituttlederen mener at Norsk Psykologforening må åpne for medlemskap for masterutdannede også.

– Psykologforeningen må kjenne sin besøkelsestid og finne ordninger som gjør at de universitetsutdannede masterne i psykologi kan bli medlemmer. Litt justeringer i foreningens navn, for eksempel til Norsk Psykologiforening, og en divisjon for hver av utdanningene kan være en måte å løse det på. Foreningen vil da få en helt annen slagkraft og kunne arbeide samlet, i stedet for at undergrupper kjemper mot hverandre. Det finnes flere løsninger, men vi kan ikke late som om denne utviklingen ikke skjer – den må diskuteres. Og vi må bli enige med oss selv.

De profesjonsutdannede psykologene har ifølge Duckert ikke noe å frykte fra personer med master i psykologi, da er ulegitimerte terapeuter og de med treårig helseutdanning en langt større trussel. Og at masterstudenter kan bli billige kliniske psykologer avviser hun kontant.

– Hvis en masterkandidat er villig til å ta en klinisk påbygging, vil det totalt ta minst sju til åtte år før man er autorisert psykolog. Dette blir ingen snarvei inn til klinisk psykologi. Kliniske psykologer som er autorisert etter helseloven står på trygg grunn i dag, og kommer også til å gjøre det i fremtiden, avslutter Duckert.

LES OGSÅ

Norsk Psykologforening: Vil verne psykologtittelen

An-Magritt Aanonsen er glad for at stadig flere får psykologifaglig kompetanse, men psykologtittelen bør etter hennes mening fortsatt være forbeholdt personer med profesjonsutdanning.

LES OGSÅ

Kva er ein psykolog?

Teksten sto på trykk første gang i Tidsskrift for Norsk psykologforening, Vol 43, nummer 3, 2006, side 244-247

TEKST:

Svein Arthur Kallevik

TEKST

Arne Olav L. Hageberg, Journalist og nettansvarleg i Psykologtidsskriftet

FOTO:

Arne Olav L. Hageberg, Journalist og nettansvarleg i Psykologtidsskriftet